

УДК 342.951

DOI: 10.31733/2078-3566-2020-4-180-186

**Роман
МИРОНЮК[©]**
доктор юридичних
наук, професор
(Дніпропетровський
державний
університет
внутрішніх справ)

**Сергій
ШАТРАВА[©]**
доктор юридичних
наук, професор
(Харківський
національний
університет
внутрішніх справ)

РОЗГЛЯД АДМІНІСТРАТИВНИХ СПРАВ ПРО ПРИМУСОВЕ ВІДЧУЖЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ З МОТИВІВ СУСПІЛЬНОЇ НЕОБХІДНОСТІ: СУДОВА ПРАКТИКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ ПОКРАЩЕННЯ

Здійснено аналіз правових засад і практики діяльності судів щодо розгляду адміністративних справ про примусове відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності. З'ясовано законодавчі засади судового розгляду даної категорії адміністративних справ; визначено процедури їх судового розгляду; виокремлено недоліки судової практики розгляду даної категорії справ та запропоновано окремі науково обґрунтовані напрямки удосконалення правових засад діяльності судів щодо розгляду адміністративних справ про примусове відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності.

Ключові слова: адміністративні справи, справи про примусове відчуження земельної ділянки, судовий розгляд справ, аналіз практики, удосконалення законодавства.

Постановка проблеми. Правові відносини, що виникають з приводу відчуження земельних ділянок, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності, урегульовані відповідним Законом України «Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності» (далі – Закон). У статті 15 Закону закріплено положення, відповідно до якого, у разі неотримання згоди власника земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, на викуп цих об'єктів для суспільних потреб, зазначені об'єкти можуть бути примусово відчужені у державну чи комунальну власність за рішенням суду [1]. Ця категорія справ є однією з невеликої кількості адміністративних справ, підставою для розгляду якої є позов не фізичної особи чи юридичної особи до суб'єкта владних повноважень, а навпаки, суб'єктом подання позову виступає саме суб'єкт владних повноважень. Судова статистика свідчить, що кількість позовів щодо примусового відчуження земельних ділянок для суспільних потреб збільшилась з 78 справ у 2015 році до 130 справ у 2019 (більш ніж на 70 %) [2]. Логічним поясненням цьому є збільшення потреби органами публічної влади приймати рішення на задоволення потреб громади (суспільних потреб) у розширенні автодорожньої, культурної, освітньої, спортивної інфраструктури за рахунок викупу приватних земельних ділянок, більшість з яких в різні часи були отримані та в подальшому приватизовані з порушенням законодавства, тому що знаходяться в зонах перспективної громадської забудови, але на сьогодні є приватною власністю і потребують цивілізованих підходів щодо їх оплатної передачі для громадських потреб, а саме – виплати адекватних сум компенсаційного відшкодування вартості даних земель для власників та використання цих земельних ділянок для першочергових суспільних потреб (розширення автодоріг, будівництва аеропортів, будівництва об'єктів

© Миронюк Р. В., 2020

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-9620-5451>

mironyk1977@ukr.net

© Шатрава С. О., 2020

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-7072-961X>

mironyk1977@ukr.net

критичної та соціальної інфраструктури). Публічна інформація (в ЗМІ, в інтернет-ресурсах) про можливість передачі цих земель іншим приватним особам для задоволення переважно приватних потреб теж створює конфлікти. Причиною більшості судових спорів щодо цієї категорії справ є незгода власника з компенсаційною вартісною грошовою оцінкою земельної ділянки або нерівноцінністю земельної ділянки, що надається на обмін. Аналіз судової практики свідчить, що під час розгляду даної категорії справ найбільшими проблемами є: відсутність ефективної процедури досудового вирішення спору, складність зібрання та оцінки доказів у справі, зокрема стосовно підтвердження оцінки землі та законності її використання за цільовим призначенням для суспільних потреб; визначення строків судового розгляду справи, виконання судового рішення та ін., вирішення яких і зумовлює мету дослідження, яке здійснено в межах даної наукової статті.

Предметом дослідження в межах даної наукової статті є суспільні відносини, що виникають під час судового розгляду адміністративних справ про примусове відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності.

Метою дослідження в межах його предмету є: з'ясування законодавчих засад судового розгляду адміністративних справ про примусове відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності; визначення процедур судового розгляду даної категорії адміністративних справ; з'ясування недоліків судової практики розгляду даної категорії справ та вироблення окремих пропозицій щодо її удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Юрисдикція адміністративного суду щодо судового розгляду адміністративних справ про примусове відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності наразі чітко визначена в КАСУ. На відміну від попередньої редакції КАСУ (до 15 грудня 2017 року), в якому вищезгадана категорія справ не була виокремлена, у новій редакції КАСУ п. 8 ч. 1 ст. 19 визначено, що «юрисдикція адміністративних судів поширюється на справи у публічно-правових спорах, зокрема: спорах щодо вилучення або примусового відчуження майна для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності» [3]. У статті 267 «Особливості провадження у справах за адміністративними позовами про примусове відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності», визначено лише окремі формально-процесуальні засади провадження у справах за адміністративними позовами про примусове відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності, й не дано відповіді на ключові питання предмета та закономірностей його дослідження судами у таких справах. Визначити ж процесуальні особливості судового розгляду цієї категорії адміністративних справ, порушених на підставі публічно-правового земельного спору можливо з урахуванням аналізу практики діяльності судів з розгляду цієї категорії справ, недоліків такої діяльності та науково обґрунтованих алгоритмів діяльності суду, шляхом комплексного та системного аналізу КАСУ загалом та Закону про відчуження зокрема, що і буде зроблено нижче.

Відразу варто зазначити, що КАСУ в ст. 12 закріплено дві процесуальні форми позовного провадження в адміністративних справах: спрощене та звичайне, що зроблено, з огляду на принципи правової доцільності, адекватності витрат публічних ресурсів для здійснення правосуддя, ефективності та оперативності діяльності суду, а відтак – покращення доступу до правосуддя. З урахуванням цих принципів, зважаючи на ч. 4 ст. 12 КАСУ, адміністративні справи у спорах про примусове відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності розглядаються судами винятково за правилами загального позовного провадження.

Якщо слідувати нормі закону, зокрема ч. 4 ст. 5 КАСУ, в якій визначено, що «суб'єкти владних повноважень мають право звернутися до адміністративного суду винятково у випадках, визначених Конституцією та законами України», то таке право їм надано Законом України «Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності» [1], яким урегульовані процедури відчуження і яким у тому числі керується суд при розгляді даної категорії справ. Відповідно до ч. 1 с. 15 Закону про відчуження, підставою для примусового відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, з мотивів суспільної необхідності є незгода власника земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з викупом цих об'єктів для суспільних потреб. Обов'язковими

умовами примусового відчуження цих об'єктів є: 1) земельна ділянка, інший об'єкт нерухомого майна, що на ній розміщені, є приватною власністю фізичної або юридичної особи; 2) вони відчужуються у державну чи комунальну власність лише з мотивів суспільної необхідності; 3) суспільна необхідність їх відчуження зумовлена необхідністю розміщення на цих земельних ділянках чітко визначених об'єктів суспільних потреб: національної безпеки і оборони; лінійних об'єктів та об'єктів транспортної і енергетичної інфраструктури (доріг, мостів, естакад, магістральних трубопроводів, ліній електропередачі, аеропортів, морських портів, нафтових і газових терміналів, електростанцій) та об'єктів, необхідних для їх експлуатації; об'єктів, пов'язаних із видобуванням корисних копалин загальнодержавного значення; об'єктів природно-заповідного фонду; кладовищ; 4) рішення про відчуження прийнято органом виконавчої влади та органом місцевого самоврядування відповідно до своїх повноважень та в порядку, визначеному Законом; 5) власнику земельної ділянки були запропоновані умови попереднього і повного відшкодування вартості земельної ділянки та майна, розміщеного на ній на підставі та в порядку, встановленому законом.

Суб'єктом звернення з адміністративним позовом про примусове відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності (позивачем у справі) є органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, які, відповідно до закону, можуть викупувати ці об'єкти для суспільних потреб (ч. 1 ст. 267 діючого КАСУ). Дещо інше формулювання за змістом, але тотожне за суттю міститься у частині першій ст. 16 Закону про відчуження, яка вказує, що орган виконавчої влади чи орган місцевого самоврядування, що прийняв рішення про відчуження земельної ділянки, у разі недосягнення згоди з власником земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, щодо їх викупу для суспільних потреб, відповідно до розділу II цього Закону звертається до адміністративного суду з позовом про примусове відчуження зазначених об'єктів.

Аналіз цих нормативних приписів дозволяє дійти висновку, що право на звернення із подібними позовами до адміністративного суду мають лише ті суб'єкти владних повноважень, за якими закон визначив повноваження на викуп таких об'єктів, тобто визначені ст. 8, 9 Закону. Так, органи виконавчої влади відповідно до своїх повноважень та в порядку, визначених цим Законом, приймають рішення про викуп земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, для чітко визначених суспільних потреб, визначених в ст. 8 Закону. Натомість, у ст. 9 Закону подано перелік суспільних потреб, для яких органи місцевого самоврядування, в межах території здійснення їх повноважень, приймають рішення про викуп земельних ділянок та інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені.

За змістом частини другої ст. 267 КАСУ, вказана категорія справ підсудна у першій інстанції апеляційним адміністративним судам за місцем розташування нерухомого майна, що підлягає примусовому відчуженню.

Як визначено в ч. 3 ст. 267 нового КАСУ, «позовна заява про примусове відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності подається до адміністративного суду без сплати судового збору». Аналогічна норма була визначена й у п. 15 ч. 1 ст. 5 Закону України «Про судовий збір» від 8 липня 2011 року № 3674-VI, що було достатньою нормативною підставою для звільнення від сплати судового збору. Однак у новій редакції Закону України «Про судовий збір» № 465-IX від 16.01.2020 [4] відсутня норма про звільнення від сплати судового збору у випадку подання адміністративного позову суб'єктом владних повноважень про примусове відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності. Навпаки, якщо здійснити аналіз ч. 3 ст. 4 вищезгаданого закону, то за подання адміністративного позову не майнового характеру суб'єктом владних повноважень сплачується 1 розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Таким чином, наразі склалась очевидна невідповідність ч. 3 ст. 267 КАСУ нормам Закону «Про судовий збір» стосовно звільнення від сплати судового збору за подання позовної заяви про примусове відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності.

Стаття 267 КАСУ, якою урегульовано особливості провадження у цій категорії справ, граничних строків їх судового розгляду не встановлює. Однак, як було зазначено вище, дана категорія справ розглядається винятково за правилами загального позовного провадження, що передбачає: проведення підготовчого засідання у справі не пізніше ніж

через тридцять днів з дня відкриття провадження у справі (ч. 2 ст. 179 КАСУ); суд розглядає справу протягом тридцяти днів з дня початку розгляду справи (ч. 2. ст. 193 КАСУ), граничних же строків розгляду справ у загальному позовному провадженні не встановлено, і це є правильною позицією законодавця, адже одна і та ж категорія справ можуть розглядатись протягом різного строку, що залежить від складності справи, і законодавче обмеження строку розгляду справ не покращує роботу суду, а ставить межі щодо прийняття рішення у справі, що іноді знижує рівень його законності. Одне очевидно, що будь-яка справа, зокрема досліджувана нами категорія справ, має розглядатись в розумні строки.

Розглянувши загальні особливості провадження у справах за адміністративними позовами про примусове відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності, які законодавчо виписані в ст. 267 КАСУ, доцільно з'ясувати особливості та недоліки судового розгляду цієї категорії справ з урахуванням напрацьованої та проаналізованої судової практики.

1. Необхідність дотримання позивачем принципу обов'язкової попередньої поза-судової процедури викупу конкретної земельної ділянки для суспільних потреб.

Показовою в цьому випадку може бути Ухвала Житомирського ААС № 874/22/14 від 03 грудня 2014 р., з аналізу змісту якої випливає, що 28 листопада 2014 р. Радомишльська районна державна адміністрація Житомирської області за ініціативою Державного підприємства «Національна енергетична компанія» звернулася до суду з позовом про примусове відчуження для суспільних потреб частини земельної ділянки, що перебуває у приватній власності ОСОБА_2. Суд, залишаючи без руху позовну заяву, зазначив таке: «вивчивши зміст поданої позовної заяви та доданих документів, приходжу до висновку, що позовна заява подана з порушенням вимог чинного законодавства [5].

У даному випадку підставою залишення позовної заяви без руху судом стало ненадання позивачем доказів звернення до відповідача з пропозицією про викуп об'єкта нерухомості для суспільних потреб та отриманої письмової відповіді про згоду чи незгоду з пропозицією. Постає питання: чи обов'язковою підставою для звернення з позовом по даній категорії справ є отримання відповіді (не згоди) власника земельної ділянки (відповідача) про відмову від відчуження земельної ділянки (як доказу у справі)? Так, ст. 11 Закону визначено, що власник (власники) земельної ділянки протягом одного місяця з дня отримання інформації (письмового повідомлення) повідомляє відповідний орган виконавчої влади чи орган місцевого самоврядування про надання згоди на проведення переговорів щодо умов викупу або відмову від такого викупу. Таким чином, дана норма начебто покладає обов'язок на власника про надання відповіді на звернення, однак практика свідчить, що в більшості випадків, коли власник не погоджується з ціною викупу земельної ділянки, він бездіє (не надає відповіді) протягом встановленого строку, що можна визнати не прямою відмовою. Дана обставина не є перепорою щодо подання позову про примусове відчуження, позивачу достатньо в цьому випадку надати докази про повідомлення власника про потребу викупу земельної ділянки для суспільних потреб. Тим більше КАСУ визначено низку засобів здобуття судом доказів, зокрема: витребування доказів, шляхом подання клопотання про витребування доказів судом учасником справи, у разі неможливості самостійно надати докази (ст. 80 КАСУ); отримання відзиву на позовну заяву (ст. 162 КАСУ), як обов'язкової процедури судового розгляду справи.

2. Визначення істинності «суспільних потреб примусового відчуження земельної ділянки і об'єктів, що на ній розміщені».

Показовим щодо прийняття судом доказів при оцінці суспільних потреб примусового відчуження земельної ділянки і об'єктів, що на ній розміщені, є рішення Вінницького ААС у Постанові від 5 червня 2013 р., аналіз якого свідчить, що у квітні 2013 р. до Вінницького ААС звернулася Хмельницька міська рада з адміністративним позовом до Особа_4, Особа_5, третя особа, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору – управління Держкомзему в м. Хмельницькому про примусове відчуження у комунальну власність земельну ділянку, площею 280 кв. м. з мотивів суспільної необхідності, а саме для будівництва спортивного залу та дошкільного навчального закладу на 200 місць. Суд у своєму рішенні зазначив, що перелік підстав примусового відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, з мотивів суспільної необхідності визначений у ст. 15 Закону про відчуження є вичерпний, а відтак інших

підстав для відчуження земельної ділянки для суспільних потреб (у цьому випадку будівництво дошкільного закладу) вказаний Закон не передбачає і на цій підставі відмовив у задоволенні позову [6].

З огляду на це визначений у ст. 15 Закону про відчуження перелік суспільних потреб для примусового відчуження не може бути вичерпний, а тому владні органи повинні в кожному випадку доводити суспільний характер їх потреб. Аналіз ч. 2 ст. 16 Закону про відчуження дає можливість констатувати, що вимога про примусове відчуження земельної ділянки, інших розміщених на ній об'єктів нерухомого майна підлягає задоволенню у разі, якщо позивач доведе, що будівництво, капітальний ремонт, реконструкція об'єктів, під розміщення яких відчужується відповідне майно, є неможливим без припинення права власності на таке майно попереднього власника, тобто йдеться про доведення виняткового характеру необхідності відчуження майна з мотивів суспільного інтересу, за таких умов: суспільний інтерес не може бути забезпечений шляхом використання земель державної чи комунальної власності; об'єкти, які у відповідності до ст. 15 Закону про відчуження, необхідно розмістити винятково на земельних ділянках, що відчужуються, або якщо розміщення таких об'єктів на інших земельних ділянках безпосередньо завдасть значних матеріальних збитків або спричинить негативні екологічні наслідки відповідній територіальній громаді, суспільству або державі загалом; будівництво цих об'єктів передбачається здійснити із застосуванням оптимального варіанта з урахуванням економічних, технологічних, соціальних, екологічних та інших чинників; будівництво, капітальний ремонт, реконструкція об'єктів, під розміщення яких відчужується відповідне майно, є неможливим без припинення права власності на таке майно попереднього власника. Тобто, головним завданням адміністративного суду при розгляді справи про примусове відчуження земельних ділянок, іншого нерухомого майна, що на них розміщені, є вирішення публічного конфлікту – чи є співрозмірним позбавлення права приватної власності тим загальнодержавним чи територіальним потребам, за умови дотримання органами публічної влади процедури добровільного та примусового відчуження та призначення адекватної повної компенсації власнику витрат на відчуження, відповідно до закону.

3. Визначення об'єктивності оцінки відчужуваного майна.

Так, прикладом може слугувати постанова Вищого адміністративного суду України від 12.01.2016 року у справі № 872/2а-7/15 щодо часткового задоволення апеляційної скарги Нікопольської районної державної адміністрації Дніпропетровської області та публічного акціонерного товариства "Орджонікідзевський гірничо-збагачувальний комбінат" до ОСОБА_4 про примусове відчуження в останньої земельної ділянки у державну власність з мотивів суспільної необхідності. Предметом спору стало рішення Нікопольської районної державної адміністрації Дніпропетровської області щодо примусового відчуження земельної ділянки в розмірі 2,8 га, яка належить фізичній особі ПАТ "ОЗК" для розширення меж видобування корисних копалин, без яких подальша робота підприємства не є можливою. При цьому зауважується, що ПАТ "ОГЗК" включено до переліку підприємств, які мають стратегічне значення для економіки та безпеки України (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 грудня 1994 року № 827), яке здійснює видобуток марганцевої руди, що входить до переліку корисних копалин загальнодержавного значення (Постанова Кабінету Міністрів України від 23.12.2004 року № 1723), а земельна ділянка відповідача, яка стала об'єктом спору (позовних вимог) знаходиться в межах гірничого відводу, наданого ПАТ "ОГЗК" (Акт про надання гірничого відводу, виданого Державною службою гірничого нагляду та промислової безпеки України 26 грудня 2011 року за № 192) [7].

Причиною касаційного провадження стало те, що власник відчужуваної ділянки не погодився із запропонованою викупною ціною земельної ділянки, яка була проведена суб'єктом оціночної діяльності (земельна ділянка була оцінена за кадастровою оцінкою у 58780,81 грн) [8]. У результаті перегляду справи в касаційному порядку суд прийняв рішення (постановив) примусово відчужити у державну власність з мотивів суспільної необхідності цю земельну ділянку, з призначенням викупної ціни – 73421,37 грн, тобто вищої ніж ціна у висновку суб'єкта оціночної діяльності, який був визначений позивачем. У той же час у мотиваційній частині рішення суду не вказано чим керувався суд при підвищенні оцінки відчужуваної земельної ділянки, що вступає в конфлікт з окремими нормами закону. Так, ч. 5 ст. 5 Закону вказує, що «у разі якщо власник вступає проти відчуження свого нерухомого майна за оцінкою, проведеною

суб'єктом оціночної діяльності, визначеним органом виконавчої влади або органом місцевого самоврядування, він може залучити іншого суб'єкта оціночної діяльності для визначення вартості нерухомого майна чи проведення рецензування звіту з оцінки такого майна» [1]. У той же час ч. 1 цієї ж статті вказує на те, що «розмір викупної ціни затверджується рішенням органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування, що здійснює викуп земельної ділянки, або встановлюється за рішенням суду» [1]. Таким чином, на нашу думку, в цих нормах є розбіжність, яка зумовлює корупційні ризики для суду, адже по суті Закон дає право суду визначати викупну ціну самостійно на свій розсуд, якщо відповідач не погоджується з експертною оцінкою землі. Для усунення цього недоліку доцільним було б викласти останнє речення ч. 1 ст. 5 Закону в такій змінній редакції: «Розмір викупної ціни затверджується рішенням органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування, що здійснює викуп земельної ділянки, або встановлюється за рішенням суду на підставі експертної її оцінки». Зауважимо, що дослідження судом змісту, сутності та умов надання висновку експертної оцінки відчужуваної земельної ділянки та майна є обов'язковою процесуальною процедурою в межах розгляду такої категорії справ.

Висновок. Підсумовуючи, слід зазначити, що вище виокремлена лише частина тих проблем, які виникають під час судового розгляду адміністративних справ про примусове відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності та запропоновано окремі шляхи їх вирішення, більш комплексне (ширше) дослідження цих питань можливе з напрацюванням адміністративними судами практики розгляду такої категорії справ та її узагальнення.

Список використаних джерел

1. Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності: Закон України від 17 листопада 2009 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 1. ст. 2.
2. Звіт судів першої інстанції про розгляд справ у порядку адміністративного судочинства за 2015 рік: Зведений по Україні (форма 2-а) URL : https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/Sud_statustuka_Zvit_2015. Звіт судів першої інстанції про розгляд справ у порядку адміністративного судочинства: зведений по Україні за 2019 рік (форма 1-а). URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/rik_2019.
3. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року (з наступними змінами та доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35–36, 37. Ст. 446.
4. Про судовий збір: Закон України від 8 липня 2011 року № 3674-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 14. Ст. 87.
5. Постанова Житомирського апеляційного адміністративного суду від 3 грудня 2014 р. № 874/22/14. URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41673230>.
6. Постанова Вінницького апеляційного адміністративного суду від 05 червня 2013 р. № 9108/118/13–а. URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/32162119>.
7. Постанова Вищого адміністративного суду України від 12.01.2016 року у справі № 872/2а-7/15. URL : https://protocol.ua/ru/postanova_yasu_vid_12_01_2016_roku_u_sprav_i_872_2a_7_15_1.
8. Про експертну грошову оцінку земельних ділянок: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2002 р. № 1531. *Офіційний вісник України*. 2002 р. № 42. Ст. 1941.

Надійшла до редакції 07.12.2020

References

1. Pro vidchuzhennya zemel'nykh dilyanok, inshykh ob'yektiv nerukhomoho mayna, shcho na nykh roz-mishcheni, yaki perebuyayut' u pryvatnyi vlasnosti, dlya suspil'nykh potreb chy z motyviv suspil'noyi neobkhidnosti [On alienation of land plots and other real estate objects located on them, which are in private ownership, for public needs or for reasons of public necessity] : Zakon Ukrayiny vid 17 lystopada 2009 r. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. 2010. № 1. st. 2. [in Ukr.]
2. Zvit sudiv pershoi instantsiyi pro roz'hlyad sprav u poryadku administratyvnoho sudochynstva za 2015 rik [Report of the courts of first instance on the consideration of cases in administrative proceedings for 2015]: Zvedenyu po Ukrayini (forma 2-a) URL : https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/Sud_statustuka_Zvit_2015. Zvit sudiv pershoi instantsiyi pro roz'hlyad sprav u poryadku administratyvnoho sudochynstva: zvedenyu po Ukrayini za 2019 rik (forma 1-a). URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/rik_2019. [in Ukr.]
3. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrayiny vid 6 lypnya 2005 roku (z nastupnymy zminamy ta dopovnennamy) [Code of Administrative Procedure of Ukraine of July 6, 2005 (as amended)]. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. 2005. № 35–36, 37. St. 446. [in Ukr.]

4. Pro sudovyy zbir [On court fees]: Zakon Ukrainy vid 8 lypnya 2011 roku № 3674-VI. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*. 2012. № 14. St. 87. [in Ukr.]

5. Postanova Zhytomyr's'koho apelyatsiynoho administratyvnoho sudu vid 3 hrudnya 2014 r. № 874/22/14 [Ruling of the Zhytomyr Administrative Court of Appeal of December 3, 2014 № 874/22/14]. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41673230>. [in Ukr.]

6. Postanova Vinnyts'koho apelyatsiynoho administratyvnoho sudu vid 05 chervnya 2013 r. № 9108/118/13–a [Ruling of the Vinnytsia Administrative Court of Appeal of June 5, 2013 № 9108/118/13]. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/32162119>. [in Ukr.]

7. Postanova Vyshchoho administratyvnoho sudu Ukrainy vid 12.01.2016 roku u spravi № 872/2a-7/15 [Ruling of the Supreme Administrative Court of Ukraine of 12.01.2016 in case № 872 / 2a-7/15]. URL: https://protocol.ua/ru/postanova_vasu_vid_12_01_2016_roku_u_spravi_872_2a_7_15_1. [in Ukr.]

8. Pro ekspertnu hroshovu otsinku zemel'nykh dilyanok [On expert monetary valuation of land plots]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 11 zhovtnya 2002 r. № 1531. Ofitsiynyy visnyk Ukrainy: ofitsiynе vydannya vid 01.11.2002. 2002 r. № 42. St. 1941. [in Ukr.]

SUMMARY

Roman V. Myroyuk, Serhiy O. Shatrava. Consideration of administrative cases on forced alienation of land plots for motive public needs: judicial practice and perspective. The article analyzes the legal basis of the courts in considering administrative cases of forced alienation of land for reasons of public necessity.

The subject of research within this scientific article is public relations that arise during the judicial review of administrative cases of forced alienation of land for reasons of public necessity.

The objectives of the study within its subject are: to clarify the legal basis for the judicial review of administrative cases of forced alienation of land for reasons of public necessity; determination of court proceedings for this category of administrative cases; clarifying the shortcomings of the jurisprudence of this category of cases and making individual proposals for its improvement.

As a result of the analysis of case law, the authors conclude that when considering this category of cases the most difficult problems are: lack of effective pre-trial dispute resolution, difficulty of collecting and evaluating evidence in the case, in particular regarding confirmation of land valuation and legality of its intended use. social needs; determination of the terms of court proceedings, execution of a court decision, etc., the solution of which determines the purpose of the study.

In the framework of the study, in order to fulfill its tasks, the materials of the practice of consideration of this category of cases by the courts were analyzed. plots for public needs; determining the truth of "public needs of forced alienation of land and objects located on it"; determining the objectivity of the assessment of the alienated property.

Some scientifically substantiated directions of improvement of legal bases of activity of courts concerning consideration of administrative cases on compulsory alienation of the ground area for reasons of public necessity are offered.

Keywords: *administrative cases, cases of forced alienation of land, court proceedings, analysis of practice, improvement of legislation.*